02.10.2017 БРОЙ 2

ЗЛАТНИЯТ ДЕЛФИН

XVII МЕЖДУНАРОДЕН КУКЛЕН ФЕСТИВАЛ

В ТОЗИ БРОЙ

"До нови срещи"

"Еднакво близо и далеч от оригинала"

"Кой дърпа конците?"

"Бяс и скука в блато"

Автори: Светломира Стоянова
Пламен Харманджиев

17 години, 17 спектакъла, 2017г.

Фестивалът се провежда с финансовата подкрепа на Министерство на културата, Фонд "Култура" на Община Варна и Национален Фонд "Култура" - Програма "Мобилност

МЕЧО ПУХ
от А. Милн
Държавен куклен театър - Варна
Режисьор: Бисерка Колевска
Сценография и кукли: Свила Величкова
Музика: Нелко Коларов
Участват:Боян Стоянов, Вера Стойкова, Галин Гинев, Диана Цолевска, Емилия Петкова, Красимир Добрев, Стоян Стоянов, Теодор Христов

До нови срещи

В „Мечо Пух“ на Бисерка Колевска порасналият Кристофър Робин открива наново старата си плюшена играчка. Пух оживява в ръцете на вече възрастния мъж и го превежда през детските му спомени, които вече са започнали да избледняват. Там те отново се срещат с приятелите си - Прасчо, Заека, Тигъра, Ру, Бухала и тъжния Йори.

Сценографията на Свила Величкова пресъздава две преливащи едно в друго пространства, разделени от нисък праг, разположен върху сцената. На авансцената - голямото кресло, на което Кристофър Робин, може би, иска да почине след изморителния ден, а зад тях - светът на богатото му детското въображение, разгърнат в добре познатата на всички „Голяма гора“ от произведението на Алън Милн. Пейзажът непрестанно се променя, тъй като актьорите водят куклите изпод разпънат по сцената плащ, който приема формата на хълмове, равнини и хралупи. Самите кукли са много разпознаваеми и пресъздават отдавна наложената представа за визията на персонажите.

Сюжетът бива разгърнат по начин, който е интересен и достъпен за най-малките зрители, и същевременно с чувство за хумор, което да поддържа интереса и на порастналите с историята за винаги гладното мече. Залисаният Кристофър Робин не забелязва кога приятелят му отново е спрял да говори. Въпреки молбите, играчката остава безжизнена. На опомнилия се мъж не му остава друго, освен да се облече и да се запъти към вратата, а Пух скришно го изпраща с поглед от креслото.

ПЛАМЕН ХАРМАНДЖИЕВ

През 1914г. по време на изтеглянето на отряда му от Уинипег (Канада), лейтенант Хари Коулбърн купува за 20 щ.д. малко черно мече и го кръщава на града, в който е служил. Скоро то става талисман на Втора Канадска пехотна бригада и пътува заедно с тях до Англия. Тъй като не могат да го задържат, Коулбърн го дарява на Лондонската зоологическа градина. През 1924г. синът на Милн Кристофър Робин го вижда и започва да го посещава редовно, а скоро след това сменя името на плюшеното си мече Едуард с Уини Пух.

ЛЮБОПИТНОТО СЛОНЧЕ
Куклен Театър Жилина - Словакия
Автор: Ян Озабал
Сценарий/ драматизация: Петер Палик
Режисьор: Петер Палик
Музика: Людмила Щефаникова
Кукли/ костюми/ сценография : Ева Фаркашова
Хореография: Петер Табачек
Участват: Йозеф Абафи, Ян Демко, Яна Елиашова, Анна Хомолка Читбажова, Ян Хомолка, Барбора Юричкова, Мичал Немет, Бибиана Тарасовичова

Еднакво близо и далеч от оригинала

„Любпитното слонче“ е представление, което ни пренася в Африка във времена, в които само може да си представяме, че слоновете все още са нямали хоботи. Също така ни разказва как слончето Бимбо се сдобиват с такъв. Това е една от добре познатите истории на Ръдиард Киплинг.

Интересен компонент в словашкото представление са куклите. Въпреки, че препратките към „Цар Лъв“ (и една конкретна негова Бродуейска интерпретация от 1977г.) са лесно забележими, смятам че именно те са важна част от положителните аспекти в представлението. Начинът на изработка на някои от костюмите на животиснките персонажи напомня визуално кринолини (слончето, щраусът), а други навяват асоциация за работата на Handspring Puppet company (тигърът, маймуните). Силно впечатление прави прецизността, с която са изработени лицата на животните.

В представленеито на театър „Жилина“ успешно е избягано от агресията, която оригиналната историята предполага. Водещото в този разказ е желанието на слончето да разбере какво обядва Кркодилът. Вместо слончето да отмъсти за подигравките и побоя (според оригиналната история) и да използва хобота си като „оръжие“, то наказва отрицателните персонажи със звука, който може да издава с новата си „придобивка“. Представлението е за деца, но смятам, че на фона на ефектните кукли, които са в основата на визуалното богатство, начинът на поднасяне на поуката, е не по-малко важен. В този случай слончето е справедливо и агресията не възтържествува на сцената.

СВЕТЛОМИРА СТОЯНОВА

Спектакълът е печелил престижната словашка награда "Доски" през 2015 г. за най-добри костюми, а също и "Награда за артистична иновация" на фестивала "Златна магнолия" в Шанхай, Китай през 2016 г.
The performance won the prestigious slovak award „Dosky“ in 2015 for best costume and also „Artistic innovation award“ at Golden Magnolia festival in Shanghai, China in 2016.
Спектакъл за деца/ Performance for children

Фотограф: Гергана Дамянова

ТАНЦУВАЩИ МАРИОНЕТКИ
Марионетен театър на Павел Вангели, Чехия
Автор и режисьор : Павел Вангели
Сценография/кукли: Павел Вангели
Музика: разни
Участва: Павел Вангели

Ако си помислите за Чехия, неминуемо ще се сетите за Прага. Ако това стане и случайно в съзнанието ви изникнат марионетки на баща и син, но не знаете с чие име да ги свържете, ето малко полезна информация. През 1930 г. Йозеф Скупа създава първият модерен професионален куклен театър в Прага. През януари 1944 г. е арестуван от Гестапо и осъден за антифашистка съпротива. И той и театърът му се оказват затворени. Само година по-късно Скупа успява да избяга и основава „S + H Theatre“ отново в Прага.

Кой дърпа конците?

Марионетният театър често се свързва с различни истории, които кукловодът разказва или изпява от името на персонажа си. Често те не са свързани помежду си, защото по-важното е да се покажат различни видове кукли. Авторския спектакъл на Павел Вангели предлага шест етюда, в които ни среща с персонажи като Ангел, Дявол, Клоун, Афроамериканец, двама моряци-корабокрушенци и за финал ни пренася на гробищата точно в полунощ, където ни среща със скелет, който свири на пиано.
Музиката е в основата на спектакъла, който е изграден изцяло на английски, за да достига до по-широка публика. Всеки персонаж изпълнява номер - било то свързан с пеене, танц или свирене на даден музикален инструмент. От голяма важност за един международен фестивал е да представя разнообразни представления от други държави. В европейски план Чехия е една от страните с ярко изявени традиции в кукления театър изобщо, но и марионетният в часност. Дали този спектакъл и изпълнението на Павел Вангели бяха най-добрият пример за това? - едва ли, но в крайна сметка присъствието на марионетки на фестивала е факт. В този ред на мисли - вече с нетърпение очакваме и сръбското марионетно представление.

СВЕТЛОМИРА СТОЯНОВА

Фотограф: Гергана Дамянова

ДАМА ПИКА
По А. С. Пушкин

Държавен куклен театър - Пловдив
Сценичен вариант: Ина Божидарова и Веселка Кунчева
Режисьор: Веселка Кунчева
Сценограф: Мариета Голомехова
Асистент сценограф: Едуардо Планас Абарка
Музика: Христо Намлиев
Хореограф: Стефан Витанов
Ателиета: Гергана Стаматова, Елица Маринова, Елина Иванова-Минчева, Ангелина Ризова-Янакиева, Веско Гърков, Гергана Мантарлиева, Никола Бозаджиев
Участват: Пламен Димов, Полина Христова, Мария Димитрова, Живко Джуранов, Велизар Евтимов, Михаела Андонова, Наталия Василева, Ева Данаилова, Александър Караманов

ДАМА ПИКА - Бяс и скука в блато

Текст колаж

Няма нищо странно и непривично в човешката слабост и неудържимо-пагубното желание за освобождаване на бесовете, които живеят във всеки един от нас - всеки един без изключение. Добър стимул за тази опустошителна крачка е скуката. В света на Пушкин, създаден в повестта му „Дама пика“, персонажите са обгърнати от студ, скука, алчност и безверие. Именно върху този текст и темата за погубващите ни бесове, виреещи в „хриптящо блато на безсъние, неслучване и нищета“, стъпват Веселка Кунчева и Ина Божидарова при създаването на текста за едноименното представление.
В сценичната интерпретация младият Герман, който не е част от светската престореност и етикет, се влюбва, но за да получи материална сигурност и облаги, продава душата си и се самоинсценира с думите: „Герман съм. Цар съм. Бог съм“. Той получава тайната на богатството - трите вечно печеливши карти, но плаща висока цена - погубва душата си.

Пламен Димов, гол до кръста се провлачва до средата на сцената, краката му се превиват и изнемощяват под тежестта на собственото му тяло. Гърбът ми е прегърбен, сякаш затиснат от непоносим товар. Главата му виси, а дългата коса напълно скрива лицето му. Застанал там - сред нищото безпомощно ще попита, защо Господи на тях мързеливите дал си всичко, а от него искаш да страда, защо богохулниците тържествуват, а вярващите им слугуват. Сцената започва да се пълни с дим, докато той се отрича от душата си. Зазвучава преработена православна църковна песен, излязъл от мъглата в него се вкопчва Александър Караманов- бясът. Музиката се усилва, димът се превръща във вихрушка, понесен от силния вятър, приждащ зад кулисите. Яроста изпълва Герман и двамата започват да се борят един с друг. Бясът вкопчва краката си около кръста на Пламен Димов и отпуска тялото си назад. Двуликото създание, напомнящо на карта „Вале“, стои пред нас на фона на напевите.

Спектакълът представя три свята - аристокрацията, простолюдието - в лицето на прислугата, и един междинен свят, който обитават Герман и Лиза (Полина Христова) - главните персонажи. Между тях се заражда любов - силно непривично за останалите чувство.

Внукът на графинята и млада дама пият чай, седнали един срещу друг на два стола, разделени от огромно разстояние, което убива всяка възможна близост. С делови тон той ѝ споделя, че е премислил и взел решение - иска да се омъжат. „Ах, колко се вълнувам“ -казва тя и безпредметните обещание за щастлив охолен живот и деца започват да бъдат рецитирани. „СКУКА“. Велизар Евтимов се е обърнал към нас и го е изкрещял в лицата ни. Разговорът продължава. „СКУКА“ - този път от устата на Наталия Василева. Разговорът продължава. „СКУКА“. Всеки път по-силно и по-безнадеждно. Вятърът отново се появява на сцената, от която вече ечи само „СКУКАААААА“

Сценографията не разчита на пищни декори, за да покаже лукса и нищетата - на празна сцена в дъното и отпред се спускат бели ресни-ластици, събрани в долния си край, които по-скоро напомнят мрежите, в които се оплитат или, през които, воайорски надничат някои персонажи, за да наблюдават живота вън. Уви там - в Петербург виелиците навън са не по-интересни от нетрепващия въздух вътре.

Наредени в две редици едни срещу други, господата и дамите отпиват от топлия си чай, докато отвъд прозореца зимата запалва бузите на тези, в чиито вени не тече благородна кръв. Техните тела стоят изправени и сдържани на столовете, в ръцете им са чинийките, от които в синхрон чашите механично се изстрелват към устите им. В промеждутъците между глътките стилизираният разговор тече като всяка дума изглежда трябва да бъде изстреляна преди да е застанала на пътя на другите, които чакат своя ред. Ритъмът плавно се усилва. Времето между репликата „Ах, колко се вълнувам“ и звукът на порцелана е запълнено с говорене. „Ах, колко се вълнувам“, порецелан; „Ах, колко се вълнувам“, порцелан; „Ах, колко се вълнувам“, порецелан…

Под звуците на ледена вихрушка, църковна музика и грузински мотиви преминава спектакълът. Именно в тях ескалира разкриването на бесовете. През типичните за грузинските танци движения в масови хореографирани сцени виждаме желанието за живот и борба, които кипят във вътрешния свят на персонажите. Етюдните комични сцени на прислугата разкриват човешкия стремеж към спасение в свят на примирение, което да дойде от другаде, защото сами не могат да стигнат до него.

Трите слугини са се отпуснали на столовете. Като че ли всеки момент телата им ще започнат да се разкапват по пода. Косите им са покрити с бели забрадки, а лицата им, излъчващи отчайваща отегченост, са обградени от малък дантелен ореол. Говорят провлачено и без желание за добродетелите на дома, до момента, в който рязко скачат от облегалките към нас. В този откраднат момент със заговорнически синхрон и дяволита напевност казват това, което хвалебствията е трябвало да скрият. Енергично паралелно злословене, изпълнено с ненавист, което е единственото забавление наоколо.

В представлението присъстват и кукли в типичния за Мариета Голомехова гротесков стил. Графинята, която знае тайната на трите карти е представена посредством кукла на гола възрастна жена

Кафявата кукла прилича на мумифициран труп с несъразмерно дълги ръце и крака, които се разпъват като зловещи пипала. Широко отворената ѝ уста, сякаш може да погълне целия въздух в стаята, а провисналите и гърди приличат на разпадаща се плът, от които разказите за нейната отминала красота, звучат като фантазии.

Колкото и послания, и труд да са в основата на едно представление, то живее истински само, когато достигне до публиката. „Дама пика“ е спектакъл, който като ластиците на сцената, напомня мрежа изградена на различни нива, които работят едновременно. Именно това го превръща в изживяване, което независимо дали с визуалната си пищност и наситеност, звуковата среда, хуморът или философските теми, оставя невидим белег в съзнанието на зрителя, който за всеки е различен, но в същността си чертае линията между настоящето и бъдещо състояние на бесовете в нас.

ПЛАМЕН ХАРМАНДЖИЕВ И СВЕТЛОМИРА СТОЯНОВА

ФОТОГРАФ: ГЕРГАНА ДАМЯНОВА